

DE ALIKRUIK, EEN KORTE ETYMOLOGISCHE OVERDENKING

door

Ron Voskuil

Bij het doorbladeren van de nieuwe en zeer lezenswaardige 'Nederlandse naamlijst van de weekdieren van Nederland en België' (De Bruyne et al., 1994), viel mij een kleinigheid op.

Bij voetnoot 12 (op. cit.: 27) over *Littorina littorea* wordt gemeld dat 'Ali' eventueel een verbastering zou kunnen zijn van het latijnse woord 'halec' of 'alec' (een dikke saus van gezouten vis. Hierbij wordt mijns inziens ten onrechte voorbijgegaan aan het feit dat de in dezelfde voetnoot eerder genoemde 17e eeuwse Zeeuwse spelwijzen 'Ailekrukkel' en 'Aeolekreukel' sterk doen denken aan respectievelijk het franse 'aile' (knoflook) en het latijnse 'Aeolum' (naar de Aeoliërs, een van de hoofdstammen der Grieken). Bovendien leert Muller & Renkema (1934: 38, 41) dat 'alec' of 'hallec' identiek is aan 'allec', inderdaad een vissaus. 'Allec' roept direct associatie op met 'alium' of 'allium', hetgeen Latijn is voor knoflook. Mogelijk bevatte de betreffende saus behalve vis ook een substantieel deel aan knoflook.

In dit licht bezien lijkt het dat 'ali', 'halec' en 'alec' dezelfde etymologische herkomst hebben. Dit alles evaluerend zou kunnen betekenen dat er in die tijd bedoeld werd dat er een knoflook-krukkel, of een Griekse kreukel in het spel was.

Een tweede, minder plausible verklaring is dat de vorm van de alikruik in die tijd het beeld opriep van die van een Griekse kruik; puntig van onderen en met een wijde opening.

Dit soort bespiegelingen vormen naar mijn mening een leuke aanvulling op het reguliere malacologische werk. Misschien dat het bovenstaande ook ideeën ontlokt aan anderen.

Literatuur

- Bruyne, R.H. de, R.A. Bank, J.P.H.M. Adema & F.A. Perk, 1994. Nederlandse naamlijst van de weekdieren (Mollusca) van Nederland en België: 1-149.
Muller, F. & E.H. Renkema, 1934. Beknopt Latijnsch-Nederlandsch woordenboek, tweede druk: 1-1032. Groningen-Den Haag-Batavia.

Aankondiging

Binnenkort verschijnt het boek 'SEASHELLS OF EASTERN ARABIA'. Meer dan 1000 soorten uit de N.W. indische oceaan worden behandeld door de auteurs Bosch, Dance, Moolenbeek & Oliver. Belangstellenden kunnen een gesigneerd exemplaar bestellen bij: Stichting dr. Donald Bosch foundation, postbus 94766, 1090 GT Amsterdam. De prijs zal ca. 125 gulden bedragen (excl. porto).